

Notitie: taken m.b.t. de warmtetransitie benoemd in het Klimaatakkoord.

inleiding

De warmtetransitie vraagt om extra inzet van zowel de gemeentelijke organisatie als haar partners. Op basis van de afspraken uit het Klimaatakkoord is in opdracht van de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) een landelijk onderzoek uitgevoerd naar de extra taken voor decentrale overheden naar aanleiding van het Klimaatakkoord¹. Hieronder is kort toegelicht welke taken specifiek voor het onderdeel warmtetransitie bij gemeenten worden neergelegd.

Taken binnen de warmtetransitie

Opstellen uitvoeringsplan

Het opstellen van buurt uitvoeringsplannen omvat de brede voorbereiding op de aanpak van een wijk of buurt. Het kost gemiddeld 2 jaar om een uitvoeringsplan op te stellen en 6 á 7 jaar om deze uit te voeren. Afhankelijk van de omvang van een wijk of cluster en de complexiteit van de gekozen oplossing zal meer of minder inzet benodigd zijn dan hiervoor is geraamd in tabel 1.

Faciliteren inwoners op natuurlijke momenten

De rol van faciliterende overheid in de energietransitie is al wel ingezet, maar staat ook nog in de kinderschoenen. Verschillende gemeenten onderzoeken en experimenteren met diverse vormen die inwoners kunnen helpen. Naast het verkennen van nieuwe vormen van ondersteunen zoals benoemd in hoofdstuk 6 van de transitievisie warmte 1.0, speelt goede gemeentebrede communicatie ook een belangrijke rol.

Verzorgen gemeentebrede communicatie, inclusief Energieloket

Met gemeentebrede communicatie bedoelen we dat het niet specifiek op een wijk of buurt gericht is, maar op alle inwoners/huiseigenaren van de gemeente. Hoewel de precieze invulling kan verschillen, komt uit het onderzoek in opdracht van de ROB naar voren dat er een substantiële gemeentebrede inzet (bovenop de buurtaanpak/natuurlijke momenten route) nodig is. De inzet komt grotendeels van communicatiemedewerkers en het Energieloket.

¹ [Uitvoeringskosten Klimaatakkoord decentrale overheden AEF Rapport 2020_09 \(1\).pdf](#)

Samenwerking met woningcorporaties en VvE's

Samenwerking met woningcorporaties en Verenigingen van Eigenaars (VvE's) omvat de inzet van gemeentebreed opererende beleidsmedewerkers. In het eerder genoemde onderzoek is uitgegaan dat geraamde inzet bij de voorgaande taken toereikend is om VvE's en corporaties vooral te begeleiden als onderdeel van de wijk/buurtaanpak. De gemeentebrede inzet kan dan relatief beperkt zijn; bijvoorbeeld overleg met enkele corporaties en stimuleren van VvE's om al stappen te zetten voordat hun wijk aan de beurt is.

Verduurzamen eigen vastgoed en maatschappelijk vastgoed

Van overheden wordt gevraagd dat zij het goede voorbeeld geven en vooroplopen met het verduurzamen van hun eigen vastgoed. De personele inzet hiervan raakt twee groepen. Enerzijds is er een beleidsmatige kant (het maken van een plan voor verduurzaming), anderzijds een uitvoerende kant (het daadwerkelijke verduurzamen). Voor beide groepen geldt dat personele inzet tijdelijk is. In het onderzoek in opdracht van de ROB is deze inzet geraamd tot en met 2025. Maatschappelijk vastgoed omvat gebouwen met een publieke functie. Hiervoor zullen de eigenaren gestimuleerd moeten worden om hun vastgoed te verduurzamen middels voorlichting en begeleiding. Dit kan gedeeltelijk gedaan worden door de bestaande formatie.

Verduurzamen overige utiliteitsbouw

De inzet van de gemeente is hier aanzienlijk kleiner dan bij woningen. Dat komt omdat in het Klimaatakkoord is afgesproken dat er een duidelijke norm voor CO₂-arme utiliteitsbouw komt, waardoor het initiatief hier sterker bij gebouweigenaren komt en minder bij de gemeente. De gemeenten die betrokken waren in het onderzoek in opdracht van de ROB zien wel een rol voor (gemeentebreed opererende) beleidsmedewerkers die gebouweigenaren stimuleren en die afstemmen met de wijk/buurtaanpak, de vergunningverlening doen, handhaving en toezicht bewaken. Kleinere gemeenten hebben daarmee relatief veel inzet. Een 'wijk/buurtaanpak' voor bedrijventerreinen is ook denkbaar, hier zijn echter nog geen concrete voorbeelden van.

Monitoren en herijken Transitievisie warmte

De Transitievisie warmte moet worden gemonitord, en regelmatig worden herijkt. Het herschrijven zelf hoeft maar eens in de vijf jaar te gebeuren en vereist dus (gemiddeld over die vijf jaar) maar een beperkte hoeveelheid werk. Monitoring rondom de Transitievisie warmte vraagt wel substantiële inzet. Veel gemeenten zien de monitoring van de voortgang als een lichte vorm van programmamanagement van de hele pijler gebouwde omgeving. Daarom zijn de verschillen tussen grotere en kleinere gemeenten relatief beperkt (zie tabel 1 voor een inschatting voor Dalfsen).

Ingeschatte capaciteit en middelen

Ingeschatte capaciteit

Naar aanleiding van afspraken uit het Klimaatakkoord is in beeld gebracht welke extra uitvoeringslasten decentrale overheden hebben tussen 2022 en 2030². De gemeenten zijn verdeeld in 4 categorieën, waarbij gemeente Dalfsen valt in categorie 4 'kleine gemeente'. Voor specifiek de warmtetransitie in Dalfsen hebben adviesbureau's DWA/BuroLoo de taken en capaciteit (geschat o.b.v. het onderzoek en opgedane ervaring) samengevat in onderstaande tabel.

Tabel 1 Taken en capaciteit uitvoering warmtetransitie

Taak	Aantal fte per jaar
Beleidsmedewerker / projectleider warmte	1,15 – 2,25 FTE
Samenwerken met woningcorporaties en VvE's	0,3 - 0,4 fte
Uitvoeren haalbaarheidsonderzoek(en) en opstellen buurt uitvoeringsplan.	1,0 - 1,5 fte (per uitvoeringsplan)
Route natuurlijke momenten en Verzorgen gemeentebrede communicatie, inclusief energieloket	0,2 - 1,1 fte (deels extern door loket)
Monitoren en herijken Transitievisie warmte	0,25 fte
Medewerker vastgoed	0,7 - 1 FTE
Verduurzamen eigen vastgoed	0,1 - 0,2 fte
Verduurzamen maatschappelijk vastgoed	0,3 - 0,5 fte
Verduurzamen overige utiliteitsbouw	0,3 fte
Totaal	3,6 – 6,5

Benodigde middelen

In het Klimaatakkoord staat voor de warmtetransitie de wijk/buurt gerichte aanpak centraal. Een wijkgerichte aanpak is logisch als grotere infrastructurele aanpassingen moeten worden gedaan. Dit om bijvoorbeeld een collectieve warmteoplossing te realiseren zoals een warmtenet, of om bijvoorbeeld in één keer diverse onderhoudswerkzaamheden te laten samenvallen met het aardgasvrij maken van een wijk, zodat overlast voor bewoners beperkt wordt.

² [Uitvoeringskosten_Klimaatakkoord_decentrale_overheden_AEF_Rapport_2020_09\(1\).pdf](#)

Bij de meer landelijk gelegen gemeenten, zoals Dalfsen, zijn minder collectieve duurzame warmteoplossingen mogelijk. Daarom zijn vaker oplossingen op individueel woningniveau nodig. Om deze reden is in Dalfsen een gemeentebrede en/of een gebiedsgerichte aanpak met een meer individuele benadering van woningeigenaren interessant.

Gelet op de uitvoeringsstrategie van gemeente Dalfsen (hoofdstuk 6 transitievisie warmte) is er sprake van een brede aanpak enerzijds (individuele benadering) en tegelijkertijd worden er een aantal collectieve verduurzamingskansen (collectieve benadering) onderzocht.

Wanneer we de uitvoeringsstrategie koppelen aan de inzet en middelen, zijn voor gemeente Dalfsen een aantal scenario's denkbaar. Er is nog onduidelijkheid of en in welke mate het Rijk met middelen komt voor de uitvoering van de warmtetransitie. Meer inzicht hierin hopen we te krijgen wanneer er een nieuw kabinet gevormd is.

Hieronder worden een aantal scenario's beschreven die naast het beschikbaar stellen van capaciteit richting kunnen geven bij de te maken keuzes voor het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering van de plannen/onderzoeken.

Tabel 2 Middelen voor de uitvoering

Onderdeel	Kosten in EUR
Spoor 1 Verkennen mogelijkheden warmtenet	
Buurtverkenning warmtenet Dalfsen Centrum Polhaar <i>(eenmalig)</i>	€ 60.000
Spoor 2 Natuurlijke momenten	
Communicatieplan/participatietraject <i>(jaarlijks)</i>	€ 30.000
Verkennen nieuwe vormen faciliteren <i>(jaarlijks)</i>	€ 10.000
Initiatieven vanuit de dorpen faciliteren/stimuleren <i>(jaarlijks)</i>	€ 30.000
Totaal eenmalig	€ 60.000
Totaal jaarlijks	€ 70.000